... Archiep. Leopol.
... Seb: Honos paternus.

HONOS PATERNVS

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI
REGNI POLONIÆ SENATORI, AC REVE-
RENDISS. ANTISTITI ET DOMINO IOHANNI
DEMETRIO SOLIKOWSKI, DEI GRATIA
ARCHIEPISCOPO LEOPOLIENSI;

A suo Monasterio Sieciechouiensi reuerenter &
perquàm honorificè

HABITVS.

Et à Sebastiano Acerno Sulimiriceñ, Consule Lublineñ, conscriptus.

Si Pater ego sum, vbi est honor meus? Si Dominus ego sum, vbi est timor meus? MALACH. I.

CRACOVIÆ,
In Officina Iacobi Sibeneycher, Anno Domini
1602.

HRISTO PA-

Melchiori. Kr ZEMIENSKI, PRI-
ensis, atq; adeò toti Con-
uentui eiusdem loci, Salutem in Dño IESV.

GLEBA ISTA AGRI SATIS, VT SCIS, LABORIOSI ET INgrati, cum quo ego, parua cum vtilitate, non sine quorundam inuidia luctor, coëgit me Reuerendi Patres, vt sim gratior erga Dominum meum, quàm ipse fundus erga me. Quamuis enim mihi obtigit locus non satis vber: satis tamen, vt mea fert sententia, studiis nostris commodus; vtinamq; satis tranquillus ac tutus. Venturus ad nos est primo quoq; tempore, vir illustri loco natus, Illustrißimus ac Reuerendißimus Antistes IOANNES DEMETRIVS SOLIKOWSKI DEI GRATIA ARCHIEPISCOPVS LEOPOLIENSIS &c. non decet nos esse mutos, inter tot gratulatores, nefas est vacuis manibus occurrere: cùm cæteri manus habeant occupatas in aggerendis Domino suo munusculis. Hanc igitur oratiunculam, cui nomen est HONORI PATERNO Conuentus nomine scripsi inter plurimas occupationes meas, quibus aßiduè distrahor, vt sit animi nostri testis erga tantum virum; apud quem præstat me esse Gratiosum, quàm vel mille Diplomatis communitum. Sicut ergo tu Illustrißimum olim Dominum, Dominum Cardinalem Lociordinarium nostrum Cracouiensem, facunda, vt audio, fauorabiliq; oratione excepisti, Diis (vt aiunt) hominibusq; plaudentibus: ita quoq;, amâbo te, apud Illustrißimum & Reuerendißimum Dominum, Dominũ Archiepiscopum nostrum, inprimis infantiam istam nostram excusabis: deinde xeniolum vel potiùs offerentis voluntatem aliquot verbis ornare ne graueris. Vale. Lublini XVI. Calend. Aprilis, Anno M. DC. I.

Sebastianus Acernus Sulimiricen.
Consul Lublinen.

HONOS PATERNVS.

NON PARVM MVLTA SVNT HONO-rum ac dignitatum nomina & gradus, Illuſtriſsime & Reuerendiſsime Antiſtes, Ioannes Demetri Solikowski, Metropolitane Leopoliensis; quę partim authoritatis, partim potentiæ, partim virtutis præſeferunt ſum̃am opinionem: & quæ non temerè, neque aſſentandi ſtudio, neq; ambitionis vanitate, Diis & hominibus impoſuit antiquitas: illa inquam antiquitas, quæ ſobria, quæ ſedata, quæ ab omni ambitu remotiſsima fuit. Sed vt mihi quidem videtur, iſta nomina tituliſq;, hominum ortibus, vitis & functionibus congruentes, propter duas maximè cauſas, & à bonis candidíſq; ciuibus impoſita, à clariſsimis viris libenter agnita, patienter tollerata, & amico ſilentio gratóq; aſſenſu, approbata ſunt. Primam cauſam eſſe ſuſpicor, vt illuſtres excellentéſq; viri diſcant & cogitent, ſe non iacere coniectos in ſentinam & aphyam iſtam pigræ imperitæq; multitudinis: ſed ſe cœleſti conſilio & ope, vi Diuinæ benedictionis & clementiæ, virtutis meritorúmque ſumma exiſtimatione, & legitimæ concionis bonorum virorum teſtimonio, excitos & erectos eſſe ſupra hominẽ, & propiùs acceſsiſſe ad Devm. Idq; non in gratiã humanæ impotentiæ & ambitionis, non propter faſtum, non propter admirationem plebeculæ, vt ſplendor & fortuna cuiusquam oſtentui haberetur; ſed vt caput honoratũ, quo-

tidie reminiſceretur officii vocationíſq; ſuæ;&id eſſe cõtendat, quod vocari libenter audit. Secunda verò cauſa eſt: vt ij qui ſubeſſe & imperata facere debent, vel in aliqua parte obedientiæ ſunt obſtricti, admoneantur humilitatis, obſeruantiæ, gratitudiníſque erga nouum pincipem & magiſtratum. Pulcra ſunt iſta Illuſtriſsime & Reuerendiſsime Præſul, & re & ſpecie grata; non poteſt enim natura ſui obliuiſci. Perpaucos inuenias ita Philoſophos, quin illos oblectet honorum noua titillatio. Morbus hic eſt ingenii humani, qui diſsimulari poteſt, non tolli, viuítque ſub nube ſeueritatis, & ſub humilitatis palliolo deliteſcit. Naturalis eſt iſta gloriæ ſitis: ſic pauones expãdunt pennas admiratorem nacti: ſic plauſu ac poppiſmatis delectantur & excitantur equi: ſic pueri & puellæ commouentur præconiolis parentum, pręſertim, qui liberali ſunt ingenio. Hæc peſtis ex amore ſui profecta, nobiſcum adoleſcit, niſi vera illa & CHRISTIANA humilitate temperetur. Inde ſunt Romani illi prenſatores & candidati, qui Comitia Curiata, cum ingenti ſpe & maximo metu, expectaban; taurámq; & aleam popularem, diuerſis ac miris artibus captabant aucupabantúrq;, iam Ædilitates, iam Cenſuras, iam Præturas, iam Tribunatus, iam Prouincias & Romanæ dignitatis ampliſsimum culmen Conſulatus. Etſi hoc aſſequi non licebat: ſaltẽ Pedanei Iudices, & Patres Minorum Gentium, creari legíq; cupiebant. Et quàm magno deſiderio ambirent: facilè demonſtrabat repulſarum pudor ac triſtitia. Putabant enim ſe neglectos eſſe à Diis & ab amicis, & inimicorum

ludibrio

ludibrio relictos, qui spe frustrabantur, & honoris ineundi, & capessendi magistratus. Regii nominis amplitudo & sublimitas, quamuis iam pridem apud Romanos mundi victores inuisa fuit, & paulatim abolescebat, qui Regulos plerúmque, quàm Reges appellitare mallebant, gentium & populorum opulentorum Reges: tamẽ à plerísq;, fœdis etiam conditionibus impetrata & retenta est, adulatione obsequióue tantùm non seruili. Cui em̃ qui aliquid legit, non contemnenda, imò non ridicula videtur esse imago illa parum sibi constantis animi? Rex inquam Bitiniæ Prusias, amicus Populi Romani, qui cum Nicomede filio Romam venit adulatum potiùs, quàm gratulatum. Et cùm Populus Romanus captis triumphatísq; Gentio Illyriorum, & Perseo Macedonum Regibus, cæpit esse valde formidolosus vniuerso terrarum orbi, & auderet iam virga, quasi circino quodam Magico, circumducere & circumscribere mundi Monarchas: venit Prusias cum filio, ac Deos qui Vrbem Romam incolerent, Senatúmq; & Populum Romanum salutatum se dixit venisse. Pileatus & capite raso Legatis Romanis obuiam ire solebat, libertum se Populi Romani ferens. Romæ quoq; cùm venisset in Curiam, submisisse se, & osculo limen Curiæ contigisse, & Deos seruatores suos Senatum appellasse dicitur. Quis igitur ad tantas sordes demisit Regem? Quæ causa eum coëgit, vt Deorum Fortunæq; Prænestinę tam abiectus assentator esset? Nempe timor adimendi auferendíq; regni. Prętimuit enim potentiam Romanam simul & Fortunæ inconstantiam: cùm vi-

deret Reges catenatos duci in triumpho,& florentiſsima Regna, Macedoniam, Epirum & Illyricum acceſsiſſe Romano imperio. Palpatur ergo mũdi victori populo: mulcet Fortunam, quaſi rerum & actionum humanarum gubernatricem: vt ſibi & filio, proprium perpetuúmq; regnum ſit, & ſalua maieſtas, nullo fortunæ vento deminuta. Sicut enim honorificum iudicabat; eſſe, appellari, ſalutaríq; Regem: ita deforme miſerabiléq; putabat, abire regno, cadere maieſtate, iacere & ad æqualitatem ciuiũ ſuorũ recidere, fieríq; domi ſuę, vel paruũ vel adeò nullũ. Hinc illę quoq; Ciceronis querelæ, dum Theſsalonicæ exularet, Conſulatu, Ciuitate, domo, libertatéq; motus & proſcriptus. Ecquis (inquit) vnquàm ex tàm amplo ſtatu, in tàm bona cauſa, tantis facultatibus ingenii, concilii, gratiæ, tantis præſidiis bonorum omnium concidit? Poſſum obliuiſci qui fuerim, non ſentire qui ſim? quo caream honore? qua gloria? quibus liberis? quibus fortunis? His etenim deſtitutus Cicero, vitam ſibi inſuauem putat, ideóq; ſibi tenebras, ideóq; ſolitudinem cariorem eſſe. Odi enim (inquit) celebritatem, fugio homines, lucem adſpicere nõ poſſum. Hi ſunt animi, hæ ſunt voces hominum, quos ſua fortuna deiecit, & quos ſuus dolor ac mœror abſorpſit. Quos aduerſa ſors ita debilitauit, vt iuuare prodeſsèq; non poſsint: & ita exaculeauit, vt mordere, noceréq; fruſtra cupiant. Hæc eſt ambitio filiorum huius ſæculi: hæ ſunt animarum perturbationes, qui propterea excellere volunt, vt magnificè audiant & emineant, & metuantur. Paucos enim reperias, qui amari diligiq;

giq; velint. Quotus enim quíſq; eſt inter eos qui modò viuunt homines; qui paternitatis, bonitatis, humanitatis & caritatis nomen malit; quàm ſplendoris atq; potentiæ? Quis vir eſt excellens, qui ſibi tribui aliquid videt, & quem vẽtus popularis afflauit, qui non pręcupiat appellari Dominus quàm Pater? Quæ fæmina potens & Illuſtris eſt, quam non pudeat dulcis & amantiſsimi nominis materni? Quin et matronæ & aniculæ ditiores erubeſcũt, ſi quis eas matres dixerit: putant enim eo vocabulo ſenectutem ſibi & mendicitatem exprobrari: ita, vt veneficæ potiùs appellari patiantur, quàm matres: adeó corrupta ſunt mortalium iudicia & mores. O venerabile nomẽ paternum, vbi eſt dignitas tua? vbíq; eſt naturæ priuilegium? vbi eſt coiunctio fœdúsq; caritatis? ô Gratia nominis materni, vbi ſunt elogia tua? Honora PATREM & MATREM. Ergo fons omnis honoris ortum habet à parentibus. Si non fuiſſet Pater, nõ eſſet poſteritas, non eſſet authoritas, non eſſent merita, non eſſent tot honorum diſcrimina, non eſſent vlli gradus dignitatis: Quis enim haberet honorem? aut cui? aut propter quid? priùs enim opus eſt vt viuamus: deinde vt eſſet qui cum viuamus: tandem quo numero, quo gradu, & quo precio ſimus. Qui prior eſt tempore, potior eſt & iure. Quid autem prius eſt PATERNITATE? Quid honore & veneratione dignius? Sunt tamen & fuerunt multi, qui malunt id quod eſt natura poſterius, quàm illud, quod eſt natura prius. Malunt eſſe vocariq; Domini, tyranni, reges, quàm Patres. Superbia vicit extinxitq; caritatem. Omnes Regna, omnes Dominatum, multi

Diuini-

Diuinitatem & Maiestates meditantur. Minaces esse volumus, & potentes, & metuendi. Miracula spectaculaq; hominum potiùs esse affectamus, quàm pia & amabilia exempla dilectionis Christianæ. Ergo Paternum nomen iam penes solum DEVM remansit: Materno nomine Ecclesia sola Catholica & Apostolica non verecundatur. Solus DEVS est, per quem omnis paternitas nominatur in cœlo & in terra: sola Ecclesia mater est pulcræ dilectionis, in qua sunt multa spiritualia paternitatis, & vt ita dicam maternitatis & cognationis discrimina. Nam & qui baptizat, Pater est: generat enim, vel potiùs regenerat, per lauacrum τῆς παλιγγενέσεως, & renouationis Spiritus Sancti. Et qui offert obiicitq; infantem vel catechumenum baptizandum, Pater est, & vas, & sponsor, intercedens pro eo qui baptizatur, & verbis conceptis, præeunte verba socerdote, satisdat. Et ea fœmina quæ administra est Sacramenti, applicatq; puerum ad fontem Sacrum, suo modo mater est: auget enim numerum filiorum DEI. Isti ergo sunt, non natura parentes: sed ministerio, sed fide, sed coniunctione caritatis: pariuntq; non ex sanguinibus, neq; ex voluntate viri & carnis: sed natos & procreatos ex DEO. Deinde qui docent erudiuntq; puerum in vera receptaq; fide Catholica, non minus parentes sunt; nam filium Ecclesiæ nouum & alumnum fidei, quasi palmitem nouellum, qui non ita pridem in CHRISTVM est insitus, nec dum benè coaluit; rigant, educãt, & ferum emortuumq; corticem, glubunt ac purgant, ipsamq; plantam in obliquum deflectere vetant; sed vt rectà in sublime

tendat

tendat & aſſurgat, diligenter aſsuefaciunt. Mox etiam illi qui de loco ſuperiore concionantur, parentis quoq; vices obeunt, & iam non lacte, ſed ſolidiore cibo reficiũt adultos: vt non tantùm creſcant, ſed etiam operentur in domo Dei, & fructum afferant in patientia, & ſicut vites in vineis & oleæ in hortis Domini, & oliuetis, multa vindemia & opima oleitate, reſpondeant votis cæleſtis agricolæ; & ſicut feraces agri, collocupletent horrea ſummi patrisfamilias, magna copia rei frumentariæ. Porrò, qui ſacrum conuiuium procurant: qui parant epulas: qui ſtragulis adornant menſas: qui conuiuas inuitant: qui vitas conſcientiasq; eorum excutiunt, & quaſi in balneo ſpirituali ſordes eluunt, ne temerè veniant hoſpites: ne pannoſi deformesq; accumbant: ne conſpectum hoſpitis inuitatoris offendãt, ſumouendi eiiciendiq; de conuiuio: ſed vt benè compti & benè veſtiti gratiq; ingrediantur cænaculum Domini: certè optimorũ ac ſanctiſsimorũ parẽtum loco habendi ſunt iſti. Nam & veræ nobis beatitudinis iuge triclinium aperiũt, & viam rectam oſtendũt ac muniunt, quà itur ad epulas cœleſtes, & leges conuiuii ſympoſiiq; ſempiterni nobis ob oculos ponunt: ne excidamus conuiuio; ſed vt perpetuò fruamur. Ipſi deniq; quod ſum̃um & maximum eſt, cibos nobis & alimenta ſacroſancta, ſuis manibus præbent, ad æternam ſalutem, & ad ſpiritus pinguedinẽ. Hæc inquam eſt vera paternitas, quæ producit nunquam morituros, gignit filios ad æternitatem, procreat fælicitati, parat immortalitati, ſubducit iræ Dei, imponit in arcam Noë, Quæ

 ducit

ducit ad portũ, quæ purgat à peste & ab infectione totius generis humani, quæ manumittit à seruitute, excitat à somno, confirmat in periculis, & ab æternæ mortis capitali sententia vindicat. Natiuitas enim secundum carnem, non tàm procreat, quàm exponit homines omnibus quotquot sunt calamitatibus & miseriis: vt priùs incipiant nati infantes vagire, quàm lactere: & magnam ætatis partem exigant in somno, & vinculis, & sordibus, & vagitibus, & eiulatibus: indeq; per varias fortunæ fatorumq; salebras, ad mortis extremam necessitatem peruenitur. Patris Adæ natiuitas ista est; non de hac nobis est sermo: de illa nos disserimus, quæ ex aqua & Spiritu Sancto propagatur, & per quam efficimur gratiæ, non iræ filii. O ineffabili nexu coniuncta cœlestis agnatio; quibus te laudibus veham? quibus ornabo titulis? quo dicendi charactere tollam? quæ tibi regna conferam? quos honorum ventos? Omnia vincis caritate: omnia tuo desyderio antecellis: omnes amores & ignes longo post te relinquis interuallo. Ergo nihil paterno nomine suauius, nihil melius, nihil naturalius. Nam licèt de ciuili humanaq; Paternitate loquar: Pater est author familiæ, columen domus, generis humani & Reipub: pro parte sua propagator & vindex, asserens naturam ab interitu, educator liberorum, exemplar morum, distributor operum, patrimonii conseruator & præsidium reifamiliaris, author & conciliator caritatis. Qui si diues est, ornamentum est liberis suis: si pauper, solatium: si bonus, desyderium: si malus, (quamvis malum appel-

lare

lare parentem, religio est) præmium & corona patientiæ est: si sapiens, præceptor & exemplū: si fatuus, piæ dissimulationis occasio. Pater est quasi sol domesticus & priuatus Monarcha, vnicè diligendus & obseruandus. Patrem qui non amat, monstrum est non homo, imò ne animal quidem: videmus enim etiam brutis insitum esse, vt obseruent parentes: & si non vera & rationali caritate: tamen spe pabuli, & quadam quasi opinione prouidentiæ. Qui nō amat parentem, furiosus est: exutus omni humanitate: insuendus in culeum & abiiciendus in profluentem. Qui non amat patrem, fera est; imò vipera est: ideò nascens, vt pereat mater: ideò viuens vt parentes priùs enecti, quàm visi desinant viuere: quemadmodum veteres, (neoterici enim aliter sentiunt) de viperarum ortu & crediderunt, & prodiderūt. Patrem qui non amat; negat principia, & generis, & caritatis humanæ: contrauenit DEO: tollit naturæ legem: cum hoc ego disputare non laboro; ad hos redeo, qui sensum humanitatis nondum amiserunt: qui generis ortusq; sui non sunt obliti. Primum autem de iis dico, in quorum auribus, vox Diuina non personuit: qui non audiuerunt, non dico Moisen, sed ne de Moise quidem: qui non viderunt CHRISTVM DOMINI. Non enim defuerunt apud Ethnicos ὁι φιλοπάτορες ϗ φιλομήτορες naturalis est ista Philostorgia. Inde illa magna vis amoris in Vlysse, dum primum cōspicaretur parentem, quem toto decennio non viderat: excussit enim ipsa natura lacrymas etiam nolenti ac dissimulanti filio: Sic eñ Homer.

Geſtierant animi, per nares acre cucurrit
Robur: dum cari conſpexerat ora parentis.
Oſcula dat pia, circumfuſus brachia collo.

Conſpectus enim patris in reduce filio, excitauit motũ cordis ſubitum ac violentum: qui verſus in fumum & amabilem quandam cordis amaritudinem, delatusq́; ad extremas nares, commouet, elicitq́; ſcaturiginem lacrimarum, ex ſubita læticia manantem: quam ne ſapiens quidem & militariter educatus vir, tenere potuit, quin rueret in complexum cariſsimi parentis. Sic Æneas etiam apud inferos, agnoſcit vmbram patris optatiſsimi: accurrit, prenſat, & multo fletu gaudioq́; proſequitur, in hunc ferè modum:

Sic memorans, largo fletu ſimul ora rigabat,
Ter conatus ibi collo dare brachia circùm:
Ter fruſtra comprenſa, manus effugit imago.

Inde orta ſunt illa pia cumprimis & ſalutaria præcepta, vt illud ſacri Poëtę Phocylidis Mileſii, qui ſic orditur ſua præcepta de Religione, hoc eſt de Pietate erga Deum & Parentes.

Principio venerare Deum, tandemq́; parentes.

Et illud Ariſtotelis, qui ſolo Deo excepto, Parentes primo loco & Præceptores ponit. Et alibi. Differre excellereq́; patrẽ dicit omnibus aliis, quotquot ſunt mortalibus, magnitudine beneficiorũ: & quod eſt longè pręſtãtius; quia Pater eſt cuiq́; ſuus: αἴτιος τοῦ εἶναι, καὶ τροφῆς, καὶ παιδείας: cauſa, inquit, eſt filio; vt ſit, vt alatur, vt erudiatur. id eſt; Pater eſt author liberis ſuis, vt naſcãtur & ſint in na-

tura numeroq́; rerum : vt benè commodeq́;viuant. Cibus enim pertinet simpliciter ad vitam: eruditio verò ad beatam vitam. Sed huiusmodi sapientum vocibus, referta sunt omnia veterum iuniorumq́; scripta. Si verò Sacri codicis testimonia peruolutare vellem, dies me deficeret; & priùs rauim contraherem dicendo, & aures tuas occupatas orationis tædio defatigarem, quàm eam rem, quæ in confesso est sanis omnibus, percensere. Quid enim refert commemorare PATREM illum, illum ante omnem memoriam & ante homines natos primum & antiquissimum; totius familiæ nostræ, generis, nominis, & sanguinis humani proseminatorem? Quid alium Patrem & Genearcham, à quo profecta sunt absorpti, orbi, exhaustiq́; mundi supplementa? à quo gentium populorumq́; tyrocinia nata propagataq́; sunt? à quo placati numinis cum vniuerso hominum semine fœdus est ictum, & cœlestis arcus æterno iureiurando firmatum? à quo terrarum, agrorum, vrbiumúe squalor & solitudo, nouis cultoribus est exornata, cæpitq́; indies magis ac magis frequentari? à quo introducti sunt, & in possessionem totius continentis & insularum, missi tres illi Sem, Cham, & Iaphet, filii; tanquam Romani illi Triumuiri: penes quos deducendarum Coloniarum & legis Agrariæ ius & potestas erat. Quid verò attinet referre tres alios Patres, & maximos, & sanctissimos, qui velut alii Triumuiri deduxerũt nouam coloniam DEI, propagaueruntq́; familiam IESV CHRISTI filii Dauid, filii Abraam? Ex horum enim sacris connubiis, texebatur

ſeries & filum, ſiue illa quam vocant, linea ſanguinis egregii lectiſsimiq; : ac ducebatur per tres Teſſaradecades patrum & abauorum CHRISTI, ſecundum carnem. Primæ Teſſaradecadi præfuit Abraam, ſecundæ Dauid Rex, tertiæ verò Ieconias vsq; ad natalem eiuſdem CHRISTI Domini & aſſertoris noſtri, qui eſt nouæ paternitatis & agnationis author, Pater futuri ſęculi, & Princeps pacis; & quo dignus non eſt is, qui plùs illo diligit patrem & matrem. Ille enim & pater vnum ſunt, & in hoc ſolo clamamus ABBA PATER, & ex quo omnis Paternitas in cœlo & in terra nominatur. Ex cuius ſanguine profluxit, ex cuius latere proſultauit, ex cuius corde emicuit noua Eua, nouum coniugium, noua ſponſa, nouum puerperium, noua progenies. Ideò transfixus pro nobis, & vulneratus, & cruentatus, dicit ad ſponſam: Veni dilecta mea, in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ: vt intelligamus; quibus nuptiis, quo patre, quáue matre ſimus procreati. Nempè CHRISTVS dedit nobis poteſtatem filios DEI fieri, qui credimus in nomine eius. Et ipſe dedit quoſdam Apoſtolos, quoſdam Prophetas, alios verò Euangeliſtas, alios autem Paſtores ac Doctores, ad conſummationem Sanctorum, in opus miniſterii, in ædificationem corporis CHRISTI, donec occurramus omnes, in vnitatem fidei & agnitionem filii DEI, in virum perfectum. Sed Eccleſia vnica ſponſa CHRISTI, & vnica mater noſtra, quæ os ſuum aperit ſapientiæ, & lex clementię in lingua eius; quę conſyderat ſemitas domus ſuæ, & panem otioſa non comedit. Ita diſtinxit

ordines

ordines & officia in amplissimis ædibus suis, ita instruxit castrorum suorum aciem ordinatam: vt vnusquisq; in ordine, in statione, & in vestigio suo maneat, & imperata faciat, militans in his terris: & palmam coronamq; suam consequatur in cœlo triumphãs. Sed priùs, á victore immortaliq; cœtu, capiamus exordium. In cœlo quidem, vbi perpetuus triumphus agitur, stat à dextris Beatissima & Virgo, & Mater, & Regina, in vestitu deaurato, superauitq; gladium doloris, qui gloriosissimam animam eius traiecerat, ineffabilique gaudio fruitur per infinitas & incircumscriptas æternitates. Ipsaque triumphatrix & sancta DEI Genitrix, & Sancta Virgo virginum, perpetuo Panegyrico salutatur. Quin etiam salutatur κεχαριτωμένη, id est: Tota quanta quanta est, nihil nisi Gratia est. Quid ni? Quia gratiæ Authore impletur, & ita quidem impletur: vt sit Gratia plena, ac refertissima. Non sicut Eua plena temulentaq; Furiis. Nam bacchatur Caimo prægnans, & authore tyrannorum grauida, fert vterum homicida fœtum, maledictione distentũ, sanguine fraterno contaminatum, spontaneo exilio infamem. At Maria Mater gratiæ κεχαριτωμένη, CHRISTO Beatissima illa sarcina prægnans. Caimus erat furiosus, cuius facies concidit præ inuidia & odio fratris. Item semper pauebat, pallebat, tremebat atq; perpetuò trepidabat: item continuus tremor fuit signum formidinis, & secum rixantis conscientiæ. At CHRISTVS fuit princeps pacis, lenis & mansuetus, Speciosus forma præ filiis hominum, in cuius labiis diffusa est gratia. Ipsa est χάρις

nostra,

noſtra, quia vtero ferebat plenum gratia & veritate. Et ſi quid vſquam gratiarum & chariſmatum reperitur: totum illius eſt, quem illa ferebat, & qui in illa totus habitauit. Adſtant etiam ſecundo loco velut Prætorii milites DEI Sabbaoth, inuictiſsimi Spiritus, & iuges inſomnesq; legiones ætherei cæleſtisque exercitus, & hymnum gloriæ magni DEI, ſuaui & concordi reiteratione, concinunt & integrant, non ſine liberali & amico tremore, & adoratione Diuinæ reuerentiæ plena. Ibi quoq; lætatur veneranda Patriarcharum canicies, immortali pollens authoritate, multis agminibus filiorũ & filiarum ſtipata, & fæliciſſimos oculos in Deum defixa. Ibi ſanctiſſimus inter filios mulierum, index & Baptiſta IESV CHRISTI de Virgine nati, monitor & præceptor pœnitentiæ, IOANNES. Ibi ſunt illi duodecim Legati & caduceatores fidei teſſeræq; Chriſtianæ, magniq; iudices duodecim tribuũ Iſraëlis. Inter quos eminent quatuor ſcribæ Sancti Euangelii, quibus Tablinum & Archiuum ſalutis noſtræ concreditũ eſt: & penes quos actorum CHRISTI & noſtræ religionis incolumis fides permanet. At verò, quis non admiretur vagientem & impollutam infantiam, & maſculos innocentes, æquales coætaneosq; CHRISTI de MARIA nati? Quis non auidè ſpectet ſanguinem inſontem lacti materno permiſtum? agnos immolatos agno, puræq; victimæ puram victimam? Hi ſunt tyrones æternaq; ſupplementa victoriæ cœleſtis, & inſeparabiles agni comites. Poſt hos etiam ſunt valdè conſpicui, roſeo ſanguine rubefacti & purpurati martyres adulti. id eſt; irrefuta-

futabiles & irredarguti teſtes, qui conſtans veritati fideíq; Chriſtianæ teſtimonium perhibuerunt: & lingua, & tormentorum cruciatuumq́; diuturna perpeſsione, & ſanguine, demùm & vita: Quam fidem præſtiterunt CHRISTO, tam viri quàm fœminæ, pars triumphi cœleſtis pulcerrima & admirabilis; trabeis & ſtolis albis induti, capitibus coronas perpetuò virentes, & manibus inſignia conſtantiæ ſuæ argumenta circumferentes. His adde beatos CHRISRI ſatellites & præcones; Doctores inquam, Epiſcopos, Monachos & Eremitas: quorum corda eructauerunt verbum bonum, dixerúntq; opera ſua Regi. Quorum lingua ſicut calamus ſcribæ velociter ſcribentis, confeſſa eſt confeſsionem magnam; & qui, cùm potuiſſent transgredi, non ſunt transgreſsi: facere mala, & non fecerunt: qui ſe caſtrauerunt propter Regnum DEI: qui inuenti ſunt ſine macula, & poſt aurum non abierunt: qui fecerunt res admirabiles in vita ſua: qui animo, lingua, ſtylo & moribus; boni & continentes, carnem ſuam crucifixerunt cum CHRISTO. Sed hîc quoq; viſuntur, Illuſtrium Fœminarum chori: earum cumprimìs, quæ propter amorem CHRISTI, perpetua ſe virginitate damnauerunt, à nuptiis & viris abhorrentes; dixerúntq; mūdo & laſciuæ iuuentuti: CONDITIONE TVA NON VTAR. Nupſi meliori. Paraui lucernam CHRISTO meo. Sponſalia contracta ſunt, cū ſpecioſo forma præ filiis hominum, in cuius labiis gratia diffuſa eſt: valete ſpōſi, valete proci Penelopes: obligauit me CHRISTVS arrha perpetua: interceſsit annulus & corona ſponſi

dignioris, cui regnum mundi & omnem ornatum seculi posthabui. Agnum sequor; nihil est mihi cum gregibus hircorum malè olentium: valeant lusus: valeant ioci: valeant sciti, compti, delicati, facetiq; cœtus, missam facite sponsam Regis: de alio corpore triumphate. O sanctissima, puræ indefloratæq; virginitatis agmina. O ver odoratum castitatis æternæ. Nulla te metet æstas, nullus te carpet autumnus, nulla te coquet aut enecabit hyems, nulla tempestas affliget, nulláque ætatis iniuria conficiet. Perpetuò florebis, perpetuum spirabis odorem, perpetuò inter rosas & lilia spaciabere: perpetuò Regem sponsum intuebere, cum illo te perpetuò oblectabis. Hactenùs de virginibus, & quas castus innocuę virginitatis sanguis purpurauit. Sequitur viduarum & matronarum gloriosus exercitus, exempla continentiæ, manus eleemosynarum largitrices, linguæ mœstorum consolatrices, pedes Ecclesiarum frequentatores, fœminæ sanctæ, matres orphanorum, sacerdotum nutrices, ministræ pauperum, visitatrices infirmorum, corda Deo deuota, vasa timoris Domini, lampades misericordiæ, coronæ virorum, educatrices liberorum, quæ per generationem filiorum saluatæ sunt, mulieres fortes, procul & de vltimis finibus pretium illarum. Deniq; sequitur populus, & Respublica cælestis turbáque magna, quam nemo dinumerare potest ex omnibus gentibus, tribubus & linguis collecta: quæ sempiterna voce succlamat Agno aperienti librum vitæ, senioribusq; dicens: Amen. Hi sunt illi fortissimi triumphatores &

periodo

periodo victores, qui superauerunt magnos cruciatus, & abluerunt suas togas, ac dealbauerunt eas agni sanguine. Ideò comparent ante solium Dei, & ministrant ei noctes atque dies in templo eius. Et ille qui sedet in solio, nunquam eis non erit præsens, & neque eos inedia, neq; sitis afficiet in posterum, neq, illos aduret Sol, neq; vllus æstus; quoniam agnus in medio solio sedens, reget illos, & deducet eos ad venam aquarum vitalium. Et absterget DEVS omnes lacrymarum guttas, ab oculis & genis eorum. Et hæc ferè sunt, quæ pertinent ad cælestem illam Hierarchiam, & Senatum Populumq; supernę Hierusalem, victoria potitæ; & ad illas animas, quibus meritò dici possunt illa: vel his similia quæ Poëta dixit:

Viuite felices, quibus est fortuna peracta
Iam sua: Nos alia ex aliis in fata vocamur.

Hæc sunt quę pertinent ad Magistratum, & ad Paternitatem illam, quæ est in ciuitate DEI, & in ciuitate DOMINI VIRTVTVM. Redeamus deinceps ad Ecclesiam, quę in his terris, quasi non domi; sed militiæ forisq; viuit. Stat in acie terrestris quoque naualisq; miles: delectus indicuntur: contrahuntur copiæ: conscribitur exercitus: terra mariq; trepidatur: certamen oritur: eminus tela congeruntur: signis cominus & viribus collatis confligitur: vtrinq, manu feroq; cernitur. Hîc boni imperatores, in parte præcipua laboris & periculi versantur, & milites suos cohortantur. Ignaui verò terga vertunt; alii vincunt: alii verò pigriores ea patiuntur, quæ vi-

ctis accidere ſolent. Quis ergo præeſt his copiis? cuius auſpiciis hæc res geritur? cuius imperio paretur? quis regit? quis animat? quis prælium reſtituit? quis pugnam ſeneſcentem redintegrat? Profectò non temerè vagatur miles: non quisq; ſibi dux & author eſt: non, quod in tumultu fieri ſolet, delectus extra ordinem indicuntur. Sunt in Eccleſia, ſunt in iſta expeditione Imperatores: ſunt Tribuni militũ: eſt equitatus: eſt & peditatus: ſunt centuriones: ſunt decuriones: ſunt veterani: ſunt quoq; tyrones: ſunt procurſatores, & velites, & lixæ, calonésq;, deterrima belli colluuies. Et quod maximum eſt; ſunt CASTRA: victori receptaculum, victo perfugium, patria altera militaris, hęc ſedes; vallumq́; pro mœnibus, & tentorium ſuum cuiq; domus ac penates ſunt. Eſt præterea Eccleſia DEI Sabaoth, terribilis; ſicut caſtrorum acies ordinata: in eo præſertim negocio, in eo bello, vbi non eſt colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem; ſed aduerſus Principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus. Hîc mundus, eſt ſedes belli: hîc deſcenditur in æquum & in arenam, & in ea quæ vulgò vocantur torneamenta. Hoc bellum conſciuit, & nunquam conſciſcere deſinit caro noſtra, familiaris proditor, domeſticus hoſtis & perduellio. In nobis ipſis eſt iſta ſeditio carnis, aduerſus ſpiritum. Intra nos eſt iſta peſtis, hoc diſſidium, hæc ſtruma ciuitatis; cuius author & concitor eſt Diabolus, id eſt calumniator, delator & infernalis ille ſycophanta. Bellum geritur cum Sathana, cum Gæniis nequam

quam, cum portis inferorum, cum ſpiritibus malis; quorum ſi fugatur vnus; redit in certamen,cum acceſsione virium, aſſumptis & adiunctis ſibi, ſeptem aliis ſpiritibus multò nequioribus. Et ita reſtituitur, pugna quotidiana iugéq; certamen. Hîc ergo nobis Dux & Author opus eſt, ſi legitimè pugnare, & nō tumultuari, neque aërem verberare volumus. Adeſt igitur in Eccleſia DEI, Primatus Beati Cephæ, inuictiſsimi Petri: qui cadendi, ſurgendi, iterúmq; pugnandi & vincendi, triumphandiq́; nobis, & præceptor, & pater, & exemplum eſt. Qui non modò ſepties in die: ſed ſeptuagies ſepties congrediendi cum hoſte, monitor & author eſt. Vehemens em̃ hoſtis eſt ira: At qui remittit offenſã proximo; toties, quoties illi forte bilem mouerit: magnum certè triumphum triumphauit. In Sede & Cathedra PETRI, ſemper eſt vnus Primas: in Ouili CHRISTI vno, ſemper eſt vnus Paſtor: in familia Chriſtiana, & in domo Dei, ſemper eſt vnus Paterfamilias. Pro caſtris Eccleſiæ, ſemper eſt vnus Imperator & Conſul, cui ex ſortitione Prouinciarum, vt Romani loquebantur (κλῆρος enim appellatur ſors & regimen ſpirituale) obtigit, & vrbana adminiſtratio, & illa Prouincia, in qua eſt ſedes belli. Et ille eſt ſummo totius Chriſtianitatis conſenſu, Summus PONTIFEX ROMANVS. Conſtituendus enim eſt vnius principatus in Eccleſiaſtica Hierarchia, & non plurium. Nam vt inquit ille:

Non eſt bona rerum
Summa penes multos: Ergò caput imperet vnum.

 Eſt

Eſt enim in Eccleſia Dei ſub vno Christo, & ſuper vnam Petram, Paſtor paſtorũ, & Pater patrum, & rectorum Rector ſupremus & vnus: non tamen ſolus. Non eſſet enim Paſtor paſtorum, niſi alios paſtores paſceret, eorumq; paſcua, & mores, & oues interuiſeret. Non eſſet Pater patrum, niſi alios, affectu non ſanguine, patres inſtitueret, eorumq; caritatem & ſolicitudinem erga filios exploraret. Non eſſet rectorum Rector: niſi alios regentes regeret, de eorumque adminiſtratione cognoſceret. Ille enim eſt qui aliquandò conuerſus confirmat fratres. Vnus ergò; non ſolus tamen: ſed cũ aliis, & per alios, regit vniuerſitatem Christi fideliũ; quem iure optimo, & Beatiſsimum, & Sanctiſsimum Patrem appellamus, & ad pedes Beatitudinis & Sãctitatis eius, aduoluimur & accidimus, eosq; cum ſumma veneratione deoſculamur. O quàm ſpecioſi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona. Christvs lauit Iudæ plagiarij proditorisq; ſui, & oſculatus eſt, ſi non pedes; at certè labia fraudulenta & inſidioſa: nos pedes Christi in ſeruo eius & Patre totius Eccleſiæ, non oſculabimur. Maria Magdalena lacrymis abluit & abſterſit capillis, & vnguento delibutos, identidem diſſuauiata eſt: nos pedes Iesv in ſummo eius Pontifice, oſculo non dignabimur? Maria mater noſtri ſeruatoris, pedes vnigeniti ſui emortuos, & frigidos, atq; clauis tranſfixos exoſculatur, & lacrymis maternis affatim rigat: nos pollutiſsimis labiis, pedes noſtri redemptoris non attingemus in Vicario: & vt ita barbarè, verè tamen

rè tamen & bona venia culminis Apostolici dicam, in Plenipotente eius? Quid ni faciamus? CHRISTVS DOMINI est, summus Apostolus est in hac vita: PETRVS est; pro quo & pro cuius fide, fide illa immobili & plane saxea, & Marpesia, mundi seruator pro nobis crucifixus, ardenter & enixè orauit PATREM, ne deficiat vnquam. Pro quo, Petro inquam, supplicauit æterno Parenti, ne cribraretur, & non excidat per incernicula Sathanæ: & ne ventilabro infernali iactata confessio eius, cadat inter paleas & quisquilias horrei Dominici; sed vt inter selectissima grana, præcedat paleas citrà remanentes, & ab aduerso vento reiectas. Huius manum tenuit, ne summergeretur in mari: Hunc per Genium suum eduxit de carceribus & catenis, ne morte eius Herodes adularetur Iudęis; & ne rumorũ spectaculorumq; auidum vulgus, pasceret impurissimos, Principis Apostolorum supplicio, oculos. Nos vt par est, gratias agimus omnipotenti DEO; quòd Te nobis incolumem & quasi rediuiuum restituerit. Sed de summo Patre & Pastore admonuisse, satis esto. Cui præstò & ad latus est, lectissimus sacrosanctusq; Senatus, negociorum fidei, & Rei Christianæ Curia; sunt Illustrissimi Principes & & Presbyteri, in quibus vertitur cardo sanctæ Romanæ Ecclesiæ: sunt Patriarchæ: sunt Archiepiscopi: sunt Episcopi: sunt Abbates & Sacerdotum atq; Monachorum venerandus & religiosus ordo. Et hîc se iam nobis aperit campus, explicandæ laudandęq; functionis, & Paterni HONORIS TVI: quandoquidem ad eum gradum

perueni-

peruenimus, dum Ecclesiasticam Hierarchiam percurrimus, & quasi carptim attingimus: in quo TV REVERENDISSIME PRESVL ET ABBAS PIENTISSIME, multa nobis vigilantiæ virtutisq; Tvæ documenta dedisti, ac daturus es, si DEVS voluerit, multò plurima. Adeptus es em̃ tua mirifica pietate & insignibus meritis, in Ecclesia DEI nomen PATERNVM, nomen dulce: nomen caritatis & authoritatis plenum: nempè ARCHIEPISCOPVS & ABBAS. Quorum alterum Prędefectum Inspectorum significat: alterum verò PATREM. Alterum est pietatis: alterum vigilantiæ. Factus es pater duorum fratrum, videlicet Esau & Iacob. Factus es Pater duarum sororum, Marthę & Marię. Quorsum hæc? Nempè factus es Parens duarum Gentium, duarum familiarum, duarũ vitarum. Altera familia TVA versatur in seculo: altera in Cœlo. Altera TVA clasis remigat in mari: altera, iuxta prouerbiũ: IN PORTV NAVIGAT. Præfecit te Diuina prouidentia duabus hominum vitis: alteri quidẽ actiuæ; alteri speculatiuæ. Sunt tibi filii spirituales gemelli, ex vna matre & ex vno puerperio nati: Sed intentione, moribus & professione dissimiles ac diuersi. Est qui primus egressus est rufus, & in morem pellis hispidus, vocatúmq; est nomen eius Esau. Est etiã alter protinus egrediens, & plantam fratris manutenens; & idcircò appellatur Iacob. Ouile enim tuum, quod pascis in mundo, varias & multiplices habet oues. Nam vita Politica, quæ & Secularis dicitur, varios habet ciues, varia ingenia & mores versipelles, & colorem rufum,

sicut

ſicut de Eſau dicitur: id eſt,animos & cogitationes verſutas. Ita enim filii ſeculi prudentiores ſunt, Domino teſte. Sed alterũ ouile tuũ,quod eſt,vel certè debet eſſe extrà hunc mundum, id eſt: vmbra iſta Monaſtica, quę ſe mundo renunciaſſe profitetur, habet omninóq; habere debet Iacobos tenentes plantam fratris; id eſt: homines ea religione, ea conſtantia: vt & alios doceant manere in officio & vocatione ſua, & ipſi pedem in vna ſede & quaſi in veſtigio ita figant: vt vagari diſcurreréq; deſinant. Iuxta illud: Sedebit ſolitarius & tacebit. quod idem eſt ac ſi dicat: Sedebit Monachus. Nam ſolitarius Græcis eſt ὁ μονάζων: ſi enim ſedebit, ergo non diſcurret neque fluctuabit. Cauere enim oportet Monachos,ne ſint tales,quales Regula Sancti BENEDICTI vocat Gyrovagos. Et ſicut præcipit ſapiens: Ne ſint illis creaturæ DEI in tentationem, & in muſcipulam pedibus illorum. Cæterùm factus eſt Eſau, vir gnarus venandi & homo agricola: Iacob autem vir ſimplex, habitauit in tabernaculis. Habes in ſæculo multa millia laicorum, qui cum Eſau feras agitant & ruſticantur: habes nobiles viros,armis & venabulis intentos: habes & ciues,qui mercaturæ lucríſq; ſunt addicti: habes & agricolas, in terra colenda paſcendíſq; pecoribus occupatos. Sunt in ſeculari libertate & in domibus regum,qui mollibus induuntur: qui tanquam Eſau piloſi ſunt: qui voluptati ſe dediderunt. Sicut enim Ana nepos Eſau, inuenit aquas calidas in ſolitudine cùm paſceret aſinas Sebeon patris ſui; Hus autem & Aram fuerunt Duces horreorũ:

ita inter viros ſeculares, præſertim in ciuitatibus & in domibus opulentis ſunt, qui circa horrea occupantur, qui aceruos numorum & frugum congerunt. Et vbi abundauerint opes, ſunt qui aquas calidas quærant, hoc eſt: qui ſectentur voluptates, & corpori cuticulæq; indulgeant, & aſinas patris ſui paſcant: hoc eſt; in ocio, pigritia & luxu viuunt, indulgentes Genio. His omnibus rebus abundat mundus, horum omnium copia eſt in familia & poſteritate Eſau. Sed Iacob eſt vir ſimplex, & habitat in tabernaculis. Det omnipotens DEVS, vt nos quoq;, qui in iſtis latebris, in his tabernaculis Iacob deliteſcimus, ſimplicitatē quoq; illius imitemur. Habitamus in his caſtris & papilionibus DOMINI; vtinámq; ita habitemus in his caſtris, vt ſtrenuos CHRISTI milites decet; & ne nos attingant ſeculi contagia, ne cupiamus redire in Ægyptum recordati ceparum & alliorū. Et cùm iam DEO adiuuāte ſuperauerimus mare rubrū, emerſerimusq́; hoſtem perſequentem; ne amplius ad ſpiremus ad Pharaonem, ad Nilum, ad crocodilos, ad monſtra, ad muſcas & ad ranas, & ad Angelum percuſſorem, & ad mortes hominum & pecorum, ad figlinas, ad opus latericium: & ad ſæuiſsimos exactores, operum præfectos. Bonum eſt nos hîc eſſe: bonum eſt nos imitari in iſto monte DOMINI diſciplinam Moſis: Heliæ ſeueritatem: bonum eſt tranſfigurati IESV CHRISTI gloriam contemplari, & niueum candorem, & ſolare iubar faciei ſpeculari: bonum eſt adhærere Patri Baſilio: bonum eſt merere ſub Patre BENEDICTO: bonum eſt

ſub

ſub Te Archiepiscopo & Abbate ſtipendia facere. Primogenita comparamus cum Iacob; nolumus indulgere ventri & palato cum Eſau: valeat voluptas, valeat mundus cum ſuis lauticiis, valeat pulmentū cum coctione hac rufa, pro qua cōmutauit Eſau prærogatiuam ſuam & ius primogenituræ: contenti ſumus conuictu iſto, horreolo iſto, foculo iſto & cellula iſta, quam nobis antecesſor Tvvs, & Abbas olim noſter emenſus eſt: modò auaricia & inuidia ſecularium hominum procul abſit. Porrò, duarum quoq; filiarum Pater es, Antiſtes Reuerendiſsime; Mariæ videlicet & Marthæ: duarum vitarum Inſpector & Rector: Marthæ quidē comparamus Eccleſiam Tvam Metropolitanam Leopoliensem; vbi Tibi in Terris Ruſsiæ, in Archidiœceſi Lembvrgensi, in Eccleſiis item Cathedralibus, Parochialibus, Præpoſituris, Monachiis &c. tanquam in ampliſsimis paſcuis copioſiſsimi greges, innumeræ oues, & animarū plurimi cœtus & agmina paſcuntur: Et vt Pagani Poetæ verbis vtar.

Mille tuæ Latiis errant in montibus agnæ.

Non ſolùm enim ſacerdotibus Domini præes, quibus particularis de animabus ſolicitudo concredita eſt; verùmetiam laicis; id eſt popularibus, in medio ſeculo verſantibus. Non his tantùm, qui eleuant puras manus, ad orationem & ad iuge ſacrificium agni immaculati; ſed iis quoq;, qui admouent manus ad gladium & ad aratrum, & qui aliquando reſpiciunt retrò, & ſepeliunt mortui mortuos ſuos, qui villas comparant, qui iuga

 boum

boum emunt, qui vxores ducunt, qui ad cęnam Domini venire cunctantur: & nisi vehementiùs instes, non curant & contemnunt. Vitam istã actiuam & laboriosam quæ secularis appellatur, cui pręes Episcopus & Sacerdos Domini magnus, magno Doctorum cõsensu reprę-sentat Martha illa Christi seruatoris nostri hospita, ad culinam & focum relegata, satagens circa frequens ministeriũ, & conquerens de ocio sororis suæ. Cæterùm Maria soror Marthæ, quæ sedebat secus pedes Domini, auidissimis auribus verbum eius excipiens, vitæ contemplatiuæ typum gerebat: Ordinis & instituti nostri Magistra erat; Ecclesiamq; istam solitariam seu monasticam significabat: in quam relegantur illi, qui nunciũ remiserunt mundo & omnibus pompis eius, & quibus nihil est prius & antiquius, quàm Pedes Iesv & salutare Verbum illius: ideoq; optimam partem elegisse dicuntur, vt potè eam, quę nunquam ab illis est auferenda: huius vitæ speculatricis atq; meditatricis, nos esse voto & iuramento adstrictos cultores, agnoscimus. In hoc loco, in hac spelunca Beati Petri lapsum suum deflentis; in hoc antro Sancti Patris nostri Benedicti, mundi vanitates exosi; in hoc nemore, in hoc oratorio habitamus: hîc Te magno desyderio expectamus: hîc Te maxima cum læticia primùm videmus, cum synceraq; spiritus exultatione salutamus. Te Patrem nostrum recognoscimus: nosq; & nostra omnia (si modo Monachus aliquid sui habet) tibi dedimus & commendamus. Tibi nostra paupertas, Tibi nostra humilitas, Tibi no-

ſtra obedientia, Tibi noſtra patientia, noſtri mores, noſtra deniq; vita curæ ſit. Magna & multa paternæ caritatis experimenta dediſti, in Archiepiſcopatu Leopolienſi: prædicat benignitatem Tuam Clerus & omnis ordo Sacerdotalis: admiratur virtutes Tuas populus: vniuerſus grex fidei Tuę cõmiſſus, audit vocem Tuam: inſiſtit veſtigiis Tuis. Nominis Tui celebritas & virtutum excellentia obtinuit; vt tibi crederetur altera Eccleſia, altera filia, & altera congregatio. Veniſti in poſſeſsionē tabernaculorum Iacob: delata eſt tibi etiam recuſanti, Abbatia Sieciechouienſis: Tibi ceſsit Conuentus iſte Monachorum adſpirantium ad perfectionem, & militantium ſub Regula iſta, & ſub legibus à Diuo Benedicto præſcriptis. Impoſita eſt capiti Tuo duplex infula; duæ Prouinciæ Tibi delegatæ ſunt; duplex onus moliris. Alterius difficultatem iam expertus es: alterius verò nunc faciendum eſt periculum. Veniſti in locum ſolitarium, ad paucos Regulæ ſanctæ profeſſores; ſed ad eos, qui perpetuum bellum indixerunt Acheronti: vbi ad ſingulare certamen prouocatur diabolus: vbi tentatio certior, & acrior, & prolixior: & vbi ſemper & ex profeſſo ſtatur in acie: vbi corona multo ſudore quæritur: vbi victoria glorioſiùs reportatur: vbi ſurgitur faciliùs, medicina apponitur efficaciùs, & vulnus ad cicatricem redit citiùs; alligante Samaritano, & vinum oleumq; infundente. Veni ergo Pater ad filios: veni Abbas ad Monachos: veni Tutor ad pupillos. Agnoſce Paſtor gregem tuum: agnoſce parens tuam in Christo pro-

 lem,

lem: agnoſce huius domus Dei familiam: agnoſce teſſeram & inſignia Sancti Benedicti: vtinamq; recognoſcas in nobis, & characterem vitæ Regulæq; illius. Si Pater es, certè debes Paternam caritatem filiis: ſi germanus, in Christo Pater es, ergo non vitricus: ſi Pater es, ergo non tyrannus. Quòd ſi nos ſumus filiifamiliâs, ergo ſumus in patria poteſtate; ergo tibi debemus & habemus ſummum honorem; ergo tibi debemus humilitatem & obedientiam. Si filij ſumus, ergo non priuigni: ſi filii ſumus, ergo non mancipia; ſed Te optimo iure, & ſponte, & meritò diligimus: ſi iuxta Regulam legiſlatoris & Patris noſtri Domnvs & Abbas, ergo tibi debemus & timorem; ſed amore filiali temperatum. Abbas, vt aſſerunt linguarum periti, in Syriaco ſermone Patrem ſonat; ſed non ſine filiali blandimento, non ſine puerili grata illa dulciq; balbutie, non ſine liberorum liberaliter educatorum modeſta fiducia: vt ſciamus hanc vocem vnà cum religioſis & monaſticis inſtitutis, de media Syria profectā eſſe; vbi ſanctus Ephrem Syrus Edeſſenus, & alii vetuſtiſsimi Patres deſertam ſolitariamq; vitam profeſsi ſunt. Hanc vocem retinere maluerunt Latina Romanaq; monaſteria, quàm vocabulum Grecum. Apud Græcos enim Præfectus monaſterio, etiamnùm vocatur Archimandrita. Ille autem quem noſtra Aſceterea Priorem appellant; Græcis ferè ἡγούμενος dicitur: quibus nominibus etiam Roxolani in ſuis Mandris vtuntur. Nam Abbatem, Græcorum more Archimandritam vocant; & Priorem corrupta voce, Humenem;

vel

vel, vt alii doctiores, Ihumenem vocitāt. Ista consuetudo & nomenclatura Græcorum, quamuis non abhorreat à reipsa, & Scripturæ sacræ ideâ in plerisq; locis delineata: tamen Latini Syrum nomen maluerunt. Nam Græcis, Mandra: & Speluncam, & ouile, & Proseuchon seu mansiunculam Eremiticam, significat. Quia Patres antiquissimi & Anachoritæ, qui secesserant à mundo; vitam seueram ac tristem ducebant, in specubus & in syluestribus latibulis: quemadmodum non solum noui; verùmetiam veteris testamenti Patres factitâsse videmus: vt Moysen in desertis Arabiæ; & Heliam in Carmelo Phœnices promontorio, mari imminente; & Ioannem Baptistam in vasta Hierichuntis eremo, iuxta fluenta Iordanis; & CHRISTVM Assertorem nostrum, in deserto vexatum à Sathana; in monte Thabor immutatum, & in monte oliuarum sępiùs orantem: qui se vulpibus & auibus pauperiorē dixit, nec sibi suppetere locum, vbi pedem ponat, & vbi caput illud longè sacratissimum reclinet; sic etiam non paucos Martyres, & Monachos, & Monastrias: inter quas Mariam Magdalenam, Martham, Sanctam Aphram, Mariam Ægiptiacam, B. Paulum Eremitam, B. Basilium, & B. Patrem & Antesignanum nostrum Nursinatem illum senem D. Benedictum, qui in horrido illo Italiæ loco, cui Sublacui nomen est; in latebra montis, austeram & angustam vitam duxit. Hanc vitam disertè grephiceq; descripsit D. Paulus in Epistola sua ad Hebræos, quando ita scribit: Sancti viri circumiuerunt in melotis, in pellibus caprinis

prinis; egentes, anguſtiati, afflicti; quibus dignus non e-
rat mundus: in ſolitudinibus errantes, in montibus &
ſpeluncis, & in cauernis terræ. Hæc D. Paulus. Ad quē
locum reſpexiſse videtur ille, qui primus apud Græcos
Monaſteria vocauit Mandras; & Abbates Archimandri-
tas, id eſt ſpeluncæ vel caulæ præfectos. Nam & illos,
qui primi Monaſteria condebant, videmus imitatos eſ-
ſe; non palatia regum, non atria principum; ſed cauer-
nas & ſpecus, in montibus & petris: vel humana morta-
liq; manu excauatos: vel naturaliter exeſos, & ſine artis
ope natos. Inde illa in antiquiſsimis monaſteriis humi-
litas ædificiorum, anguſtiæ feneſtrarum, demiſsi poſtes,
depreſſa laquearia, lumen parcè immiſſum, loci ſolitu-
do, homines facie deiecta, mores verecundi & ſimiles
attonitis. Hîc ſermonis raritas, vocis ſilentium, nutus
pro verbis, veſtis atrata & promiſſa; vſui magis, quàm
elegantiæ ſubſeruiens: in vultu triſtis ſeueritas, corpus
aridum, ioci nulli, lacrymæ ſuſpiriaq; crebra, cibus ad
naturam non ad voluptatem, liberalis tamen; ita vt fili-
os, non ſeruos ad menſam dicas accumbere, & gratias
agere Deo non eſurientes: vt ſit temperantia non fame-
lica, & ſobrietas non ſitibunda. Denique, Monaſteri-
um quàm proximè accedere debet, ad ſimilitudinem
conuictus Eremitici, & veteris illius ἀναχωρήσεως: vt ſe Mo
nachi, non in domibus Regum viuere meminerint; ſed
velut antricolas τρωγλοδύτας quoſdam, in ſpeluncis agere
æuum; & ſe non mollibus veſtiri; ſed cilicio, ſed pilis
camelorum vexatos & attritos eſſe oportere. Hæc ideò
dico;

dico; non vt mihi,& fratribus aliquid arrogem, vel de monastica humilitate minùs humiliter cogitem, magis eam fortasse verbis iactans, quàm factis exprimens; sed vt ostendam id, quod proposui. Rectè quidem à Græcis appellari Archimandritas, claustro religiosorum præfectos: est enim ista vox Eremiticæ modestiæ plena, vt sæpè recordaremur non in Capitolionos, neque Sardis in Regia Crœsi, neq; Romæ in domo Neronis aurea, neq; in aula superbi Principis habitare; sed velut in lustris & in cubilibus animalium, quasi vermes non homines, & quasi iumenta domini, soli Deo & virtuti vacare: Istud tamen nomen, quantumuis è re natum, Ecclesia sancta Romana rariùs vsurpat: (tametsi in legibus, præsertim in Codice Iustiniani semel atq; iterum legatur:) nempè vsus religiosorum obtinuit, vt Abbates, id est; Patres potiùs dicatur. Sic eñ illos vocat Regula sacra, & DOMNOS & ABBATES. Aliã autem rationem eius rei non video, nisi quòd Ecclesia Romana prætulit quodãmodo, caritatem humilitati. Humilitas enim sine caritate, Hypocrisis est: caritas autẽ teste Apostolo, non inflatur. Archimandrita humilitatis vocabulum est, Abbas verò caritatis, & eius quæ ad omnia vtilis est, pietatis. Hoc Tu nomen Reuerendiss. ANTISTES vnà cum affectu Paterno, vnà cũ pietate & amore induisti. Huic Te Monasterio, huic antro Spirituali gratia Dei præposuit; in quo homines & iumenta saluabit DEVS, id est, in quo nobiles & ignobiles, generosos & plebeios, pusillos & magnos, doctos & indoctos, Philosophos & idiotas, Græcos & Barbaros Regu-

la ſacra coæquauit: vt non glorietur ſapiens in ſapientia ſua, fortis in fortitudine ſua, diues in diuitiis ſuis. Sed glorietur in eo; qui reuelat magna paruulis, & abſcondit ea à ſapientibus: qui eligit ea quæ ſtulta ſunt mundi, vt confundat ſapientes: & infirma mundi eligit, vt confundat fortia: & ignobilia contemptibiliaq;, vt deſtruat ea quæ aliquid ſunt. Hanc domum Tu Præſul & Abbas volens & propitius ingredere: obedientiæ, continentiæ & omnibus virtutum choris dedicatam: amplectere hanc ſolitudinem ab Angelis Dei frequentatam: ingredere hanc portam Domini per quam conuerſi ingrediuntur. Hæc porta remittit mundo, quæ mundi ſunt; & intùs illa coërcet, quæ ſemel Deo conſecrantur. Hæc porta ita anguſta eſt; vt per eam non poſsit ingredi tumor & faſtus: non poteſt ingredi Gigas, & Centaurus, & Golias; niſi fiat quaſi modò genitus infans, lac concupiſcens. Et faciliùs ingreditur camelus per anſulam acus, quàm diues & ſuperbus per hanc ianuam. Per hanc portam foras non exeunt, niſi ſerui fugitiui, niſi oues infectæ ſcabioſæq;, niſi verberones & apoſtatæ; qui vapulando nihil profecerunt, qui eiiciuntur è domo Dei, quaſi membra contagioſa & inſanabilia, niſi periuri & apoſtatæ, niſi ſues redeuntes ad volutabrum, & canes reglutientes vomitum, niſi conſcientiæ cauterio inuſtæ: exeunt quidem & boni per ianuam iſtam: exeunt & filiifamilias; ſed nec ſæpè, nec iniuſſu patris, nec fruſtra temereq;, nec diutiùs abſunt, nec longiùs: verùm eo tantum tempore, cùm ſanctæ obedientiæ neceſsitas

popoſcerit,

poposcerit, cùm hospitalitatis iura flagitauerint, cùm gloria Dei proximiq; salus & profectus euocauerit, cùm pietatis & religionis causa vertitur. Hæc igitur Porta Domini est, iusti intrabunt in eam: detq; DEVS omnipotens; vt nihil intret coinquinatum. Et sicut in Schola Platonica scriptum esse fertur: Ἀγεωμέτρητος μὴ εἰσίτω. Ita & hîc rectè scribi possit. ὁ βέβηλος καὶ μεμιασμένος μὴ εἰσίτω: Procul ô procul este prophani. Deo & tibi custodiuimus istud castellum, istam visionem pacis. Ipse Dominus confortabat seras portarum eius, & benedixit in ea filiis & ciuibus eius. Posuitq; terminos illius pacem. Tibi à Domino patefacta est, porta hæc; non aliunde venis, per ostium intras, aperuit tibi ostiarius. Ingredere Præsul Amplissime; Intra Pater pientissime; Veni orare cum orantibus, flere cum flentibus, gaudere cum gaudentibus, & humilibus te accommodato. Stabimus in domo Domini, eleuabimus manus nostras in sancta & benedicemus Domino. Agnosce, agnosce nomen Abbatiale, dulce nomen Paternum. Assuesce vocari parens, ne detesteris accessionem noui tituli. Si ABBAS es, si recipis nomen Syriacum; ergo recipe & Latinum: patiaris te appellari τὸν πατέρα τὸν φιλότεκνον: incipias audire Pater, quod etiam nomen suggerit credentibus SPIRITVS CHRISTI; vt erumpant in illam vocem fidei & amoris, ABBA PATER: sic DEVM ipsum compellamus, sic & Te compellabimus. At Tu pro Tua innata ingenii bonitate, pro Tua pietate & clementia, pro Tua functione tam sancti muneris, non aspernaris, neq; asperneberis

beris

beris vnquam huius amicissimi, & naturæ pietatique conuenientissimi nominis dulcedinem. Multos inuenire licet in seculo; qui Principes, qui Põtifices, qui Domini salutari volunt: Paternum autem nomen; vel non admittunt, vel cum rubore & fastidio admittunt. Næ illi vehementer errant, & similes omninò videntur esse, patribus adulteris; qui extra leges connubii procreauerunt naturales filios, qui nothi vocantur; ex occulto vetitoq; congressu satos. Remotis enim arbitris, & audiente nullo, blandiuntur secretò; & fœminis, quarum clandestina consuetudine vsi sunt; & earum filiis, quorum se patres esse libenter susurrant, conscientia prætetitæ voluptatis & successu fraudis delectati. At si verò palàm & præsente populo, patres à spuriis appellentur, erubescunt, euntq; inficias, ac delirare vel iocari pueros dicunt: præsertim si ipsi pueri deformes, aut fatui fuerint. Quemadmodum de Pane & Mercurio fabulatur Lucianus. Quando enim Devm, formosum cumprimis & eloquentem appellat patrem Satyrus, partim homo partim caper, cornibus & vngulis repræsentans hircum, deformitate odorisq; tœdio pœnitendum: illud responsum reportauit à Mercurio καὶ πρόσιθί μοι, καὶ φιλοφρονοῦ πατέρα δὲ ὅρα μὴ καλέσῃς με ἀκούοντος τινός. Patitur adiri prensariq; Deus à deformi filio, & barbam sibi quoque velli, modò se patrem non appellet præsentibus & audientibus arbitris. Sic etiam illi Pontifices populo Dei præpositi, cùm dotem Ecclesiæ matris capiunt, cùm fruuntur, cùm subditorum opera exigunt, cum redditus annuos cogunt, in locu-

in loculosq́; secretò congerunt; benedicunt matri, & agnoscunt vtiles filios. Vt verò locupletiores facti fuerint, tædet eos atq; pudet nominis Paterni: dedignantur à sordida paupereq́; plebecula parentes appellari, imò ne Sacerdotes quidem vocari patiuntur; vehementerq́; peccabis & offendes; nisi Dominos, Clementissimos, & Celsitudines, & splendores, & fumos, & mera tonitrua post vnumquodque verbum crepabis. Talium Episcoporum, vt apud Te liberè filialiterq́; loquar, plena sunt omnia. Sed Tu Reuerendissime Antistes, publicè claraq́; voce inauguratus es, & Abbas noster solenniter acclamatus. Liberi Tui sumus, ex libera nati, patrimi & matrimi: Saræ posteri sumus non Agar: iam nos & priuatim filios voca: iam nos benignè paternèq; appella. Dabimus equidem operam, Pontifex optime & ABBAS, multa spiritus lenitate præstans; ne nomen Tuum Paternum dehonestemus, ne gratia & pietate Tua abutamur, & ne Te nostri vnquam tœdeat pœniteátue: omnibus modis enitemur, vt filii sapientes lætificent patrem, & ne filii stulti & insipientes, contristent matrem. Contendemus imitari prudentiam, si nõ Philosophorum, at certè serpentum, & simplicitatem columbarum, & prouidentiam formicarum. Tibi subiiciemur, Tibi obediemus, Te obseruabimus, Tibi auscultabimus, genibus tuis aduoluemur, Te veniam poscemus, in hac domo Dei, in hoc phrontisterio, ἐν τῷ ἁγιστηρίῳ τούτῳ De quo Aristophanica illa rectè vereq; dici possunt: ψυχῶν σοφῶν τοῦτ᾽ ἐστὶ φροντιστήριον

Vere

Verè enim hîc eſt ſchola, & curia, & conuentus animarum ſapientum, quæ mundum peroſæ, cælum quærunt. Te perpetuò venerabimur in hoc Cœnobio, in hac ſede & fundo Sethæi quondam glorioſiſsimi Comitis, in quo loco nunc eſt terra ſancta, ſolum Deo conſecratum, fundus B^mæ Virgini matri Theotoco, & myriadi Sanctorum CHRISTI militum dedicatus, ager beatus & frugifer, antiquus patrum & fratrum noſtrorũ altor, familię S. BENEDICTI vetus hoſpitium. Sed libet iſtius clari, celebris atq; vetuſti Monaſterii ſitum altiùs repetere: vt te Reuerendiſsime Antiſtes, in amorem loci tàm ſancti, & amœni, ac religioſi alliciamus. Neq; laudabimus inanes fumos, quemadmodum de Vliſſe dicitur, qui Patriæ ſuæ τὸν καπνὸν luculentiorem eſſe dixit igne alieno; ſed veras & genuinas naturæ dotes iſtius loci breuiter attingemus: quæ partim ad hominũ vtilitatem; partim ad quietem religionis; partim ad incolentium amœnitatem pertinent. Quando quidem videmus & Beatiſsimum Patrem Diuum Bernhardum, Monaſterii ſui Claræuallenſis encomium dixiſſe, illiusq; Hypographen reliquiſſe ad poſteros. Ita ergò Monaſterii noſtri Topotheſiam ordiemur.

Præterlabitur hunc de quo diſſerimus locum, fluuius in tota Polonia celeberrimus, qui appellatur multis nominibus à populis circumiacentibus. A primis fontibus ſuis appellatur ab albo colore; Biellawoda: quaſi tu dicas, Albula; quod nomen antiquitùs impoſitum fuiſſe Tyberi fluuio dicitur, vſq; ad tempora ſubmerſi in eo

cognominis; casusq́; & fatum Principis pereuntis, occasio fuit nouæ æternæq́; nomenclaturæ à Tito Liuio: sic etiam noster amnis, à principio dictus est, & nunc etiam à plerisq́; vocatur, & præsertim à Moscis Biellawoda; ab aqua candida: qualem ferè secum deferre solent amnes magni & violenti, propter obiecti vadi turbulentiam, & limum perpetuò canescentem & albicantem: de quo sic olim lusimus.

Non procul hinc, ruit indignatus Vistula pontem,
Aduena Sarmaticos exedit amnis agros.

Tandem vicina Germania imposuit nomen flumini cōuenientissimum, Weyssel. Germanos Poloni secuti sunt vocantq́; Wisła, albedinis nomine perpetuò seruato. Weis enim Germanicè album significat, vel vt Frisii dicunt, Wis & Wissel. Hinc originem traxit, Vistula, & Istula. Dicitur etiam hoc flumen Vandalus, à nomine Wanda, vel potiùs Węda; quod hamum significat: eò, quòd illi forma seu gratia faciei fuerit, pro allectamento vel irritamento voluptatis, qua inescabantur sicut hamo pisces. Hic fluuius in finibus Silesiæ superioris ortus, per totam Poloniam Minorem, & per finitimos populos commodissimus fertur: horreorum quidem exhaustor & exportator annonæ; sed rei numariæ largus importator, & multarum Gentium altor. Alluit hoc loco Monasterium, propè illius hortos leniter & placidè fluens, & augens loci amœnitatem; pisculentus cumprimis & optimis salmonibus abundans, qui marinis omnibus præferuntur: educat quoq́; siluros ingentes (sturiones

riones vulgò dicuntur) plaustra magnitudine sua implentes, qui in acetariis asseruati, saporem acquirunt optimum. Nauigia multa & crebra visuntur, quæ secundo flumine, remis; aduerso autem velis & ventis aguntur, & quæ iucundum deambulanti & meditanti spectaculũ præbent. Cæperat iam hic fluuius vehemenrer subruere agros adiacentes, & appropinquare Monasterio, minariq; muris eluuiem & voraginem certam: sed miseratione Diuina, & auxiliari numine, Beatę Dei Genitricis, in cuius tutela istud est oratorium; nec non intercessione Sancti Benedicti, aliò est auersus alueus, & ille vetus ac periculosus, impletur alluuione leni, sensimq; deseritur: quod fieri cæpit velut auspiciis Tuis, eo sanè tempore, cùm Tu primùm Abbas noster declaratus ac renunciatus esses. Porrò in ripa fluminis est nemus, irriguum viridi quercu multaq; populo consitum, & quando per tempus licet, auium concentu lætissimum & salubri frondium inumbratione gratum. Hoc inquam nemus, vel potiùs hic sacer lucus, à parte septemtrionali Monasterium cohonestauit; iucundus humano prospectui locus, & amœnissimum visu quercetum; nisi graculorum, quorũ ibi certo anni tempore magna vis nidulatur, densis agminibus vocalissimoq; strepitu, personaret ac concreparet. A Meridie & Occidente camporum est mira planicies, & magna copia læticiaq; segetum; & in pratis magna graminis vbertas; & in syluis non irrita ferarum venatio; villarum prædiorumq; opportuna propinquitas. Oppidum aliquot stadiis à Monasterio distat; à quo &

Mona-

Monaſterio & Abbati nomen eſt. In quo ſunt ciues agricolæ, iuſti & ſimplices, ruſticis operibus intenti; qui arando & paſcendo victum quæritant: fœminæ triſtes ac moroſæ, pudiciciam ſeueritate facilè tuentes, & alienæ ab omnibus illecebris viragines: nihil ibi ſcitum, nihil elegans, nihil molle, voluptatis iritamenta nulla: ita, vt religioſus homo præterire poſsit ſine ſcandalo. Cænobium ipſum, in receſſu iucundo & quieto, prædoni pabulatoriq; militi, prorſus deuio & inſueto. Conuentus in loco ſolo & incelebri, ſeptus quà ſyluis, quà pomariis. Oratorium ſtructura vetuſta, partim lateritia, partim lapide quadrato. Patrona loci, B. Virgo Mater Maria: poſt hanc, alii præſides fani ſunt; decies mille CHRISTI Milites & Martyres. Monachi viuunt ſub legibus & inſtituto D. BENEDICTI, qui fuit ABBAS Montis CASSINI, vita & miraculis clariſsimus. Conditor Cœnobii Setæus, in Regno Poloniæ vir ſuo ſeculo potens & Illuſtris: quem poſtea iuuerunt aliquot Duces & Reges; qui & opus inchoatum conſummauerunt, & cenſum dotemq; Eccleſiæ fecerunt auctiorem. Inſtaurator verò Monaſterii, Mathias Riciuolenſis, ABBAS, ortu quidem humili, vtpotè plebeius exiguiq; oppidi alumnus: ſed ſpiritu generoſo, nec non erga cultum Diuinum Zelo magno; cuius inſignis pietatis multa ſunt ad poſteros monimenta. Ioſephus Wereſczinski Epiſcopus Kiiouienſis & Abbas Sieciechouienſis prędeciſſor tuus, quamuis Monaſterii conditionem reddiderit multò deteriorem, bonaq; eò pertinentia propemodũ

 omnia

omnia prorſus onerauit, obligauit,& vix non alienauit: tamen vel in hoc ſolo dilaudatur à plerisq;, quia rationẽ iniit, qua gloria DEI, conditorumq; ac teſtatorum ſalutaris intentio, ſuo procedat ordine, miniſteriumq; ſacrum in Eccleſia illa non interſileat; vtq; Monachi, tametſi non lautè, honeſtè tamẽ & non ſordidè alerentur. Et ni faceret, omnia deſolatum ac diſsipatum iri certũ erat. Neruus eſt rei Eccleſiaſticæ, CONTINVATIO GLORIAE DEI; à qua omnibus, præſertim DEO dicatis nunquam ceſſandum eſt; ne quando dicatur ſacerdoti præſertim religioſo, eoq; magis præfecto aliis. Heus tu. Vbi fueras quando me laudabant aſtra matutina? Quare non interfuiſti Angelis & Archangelis, non ceſſantibus clamare quotidie SANCTVS? Quare tacebas inter illos; cum quibus, & tuas, & adſtantium voces admitti iubere deprecabaris DEVM? Quare ceſſabas inter eos qui nunquam ceſſant, non canere tantùm, ſed tremere & clamare, non ſemel atq; iterùm, ſed quotidie? Quare non prædicaſti nec laudaſti eum, quem laudant non tantum vulgus Angelorum (ſi modò in cœlo aliquid eſt vulgare) ſed Cherubim quoq; & Seraphim? Quem adorant Dominationes, trepidant Poteſtates? Quare non annũciaſti LAVDEM DOMINI de die in diem? Quare in te ſubſtitit curſus GLORIAE DEI, & non traditur per manus hominum de generatione in generationem? Quare hæc non ſcribuntur in generatione altera, & populus qui creatur & creabitur, te ceſſatore diminuit ac diminuet cultum DEI? Quare laudationes DOMINI

non

non loquitur os tuum ? Profectò, profectò Reuerendissime Antistes ? inexcusabilis est intermissio Diuinæ laudis, inexpurgabile silentium. Hæc autem detrimenta religionis, hoc læsæ Diuinæ Maiestatis crimen, hanc summam summi numinis iniuriam fieri committiq; necesse fuit in hoc oratorio, si denegarentur alimenta seruis DEI: si propter Prelati sumptus inanes, prorsus interiret patrimonium CHRISTI: si non suppeditaret huic Monachio corporiq; sacerdotũ vnde viueret: si propter militiam & bellicas expeditione, quæ Prælato nostro cordi erant (quibus alioqui non est res alienior, à vita monastica) contabuissent fratres fame & frigore. Quæ si accidissent; quod tamen DEVS auferat; iam nunc in hisce locis, soli perstreperent graculi, dilapso sacerdotũ choro. Sed hîc finem faciamus, vbi maximè concaluit oratio, quam Zelus domus DOMINI fortasis æquo prolixiorem fecit; & vereor quidem, ne turgidiorem, quàm religiosa modestia patiatur. Habes itaq; Reuerendissime ANTISTES, breuem descriptionem Monasterii TVI, cui TE Diuina Prouidentia præfecit. Habes situm illius & commoditatem. Habes statum eius, in quo fuit cùm adhuc re incolumi floreret. Habes & eam qua nunc est, conditionem. Habes præterea huius Syræ vocis ABBA: id est, Nominis Paterni commendationem; in qua maior ferè pars nostræ orationis absumpta est. Ingredere ergò quod bonum, fœlix atq; faustum sit, & præsentem loci fortunam æqui boniq; consule. Accingere & excita TE ad defendendam Ecclesiam DEI, & ad asserendum resti-

tuendumq; CHRISTO, & Sancto BENEDICTO suum patrimonium. Vide quomodo posuerunt Sanctuarium DOMINI in pomorum custodiam. Nihil est integrum nihilq; liberum, nisi hortus iste quem vides, pomis pyrisq; consitus: omnia possedit mundus, omnia cesserunt in vsum seculi. Veni ad liberandum nos : recupera hæreditatem DOMINI: posside vineam DEI SABBAOTH: vt aliqãdo rebus in integrum restitutis & ad pristinum florem reuocatis, hîc respiremus : hîc habitemus: hîc soli DEO vacemus & feriemur: hîc vitæ curriculum peragamus: hinc deniq; ad coronam percipiendam feliciter euolemus. TV nobis præsis, TV coërceas delinquentes, TV bonis frugiq; Monachis, in Spiritu sancto blandiaris ac dicas. Venite filij audite me, timorem Domini docebo vos. Et ad DEVM aliquando exclames, Narrabo nomen tuum fratribus meis. Nosq; filii obedientię, respondeamus. Loquere DOMINE, quia audiunt serui TVI. TV nobis pręcipe quod bonum est, in conspectu DOMINI. Cui soli, qui est Pater ac DOMINVS Cœli & terræ: qui est Pater luminum: qui est Pater DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI: qui est PATER NOSTER, cui dicimus: ABBA PATER; sit laus, honor, & imperium, in secula seculorum

AMEN.